

Pielęgnacja chorego z cewnikiem

Autor
Agnieszka Wejer
Pielęgniarka, Specjalista opieki paliatywnej

4 minuty czytania

Cewnik pęcherzowy (najczęściej stosowany to cewnik Foley'a) to cienka rurka służąca do odprowadzenia moczu na zewnątrz, do worka. Zabieg cewnikowania wykonywany jest przez lekarza lub pielęgniarkę, w zależności od wskazań do cewnikowania. Może być wykonany w domu chorego.

Ważne, aby znać **datę założenia cewnika** (powinna być umieszczona w [dokumentacji medycznej](#) chorego). Jest to istotne ze względu na termin wymiany cewnika:

- lateksowy co 14 dni
- silikonowany co 21 dni
- silikonowy co 3 miesiące

Cewnik podczas wizyty domowej może wymienić: u kobiety - pielęgniarka lub lekarz, u mężczyzny - lekarz lub pielęgniarka z odpowiednimi kwalifikacjami.

Prawidłowa pielęgnacja chorego z cewnikiem w domu ma duże znaczenie ze względu na możliwość wystąpienia zakażenia układu moczowego. Dowiedz się, jak myć i pielęgnować chorego z cewnikiem?

Mycie chorego z cewnikiem

- ✓ Zapewnij warunki, w których chory będzie się czuł bezpiecznie, intymnie i zachowa godność.
- ✓ Powiedz choremu, jakie czynności zamierzasz wykonać i jak to będzie przebiegało. W miarę możliwości uzyskaj na nie zgodę chorego.
- ✓ Podczas jakichkolwiek czynności związanych z pielęgnacją cewnika zawsze zakładaj jednorazowe rękawiczki. W miarę możliwości zadбай o sterylne otoczenie.
- ✓ Istotne jest zachowanie odpowiedniej higieny krocza oraz codzienna [toaleta części intymnych](#) chorego.
- ✓ Okolice założenia cewnika (okolice odbytu, cewki moczowej i uda) myj dwa razy dziennie, przy użyciu ciepłej wody z mydłem lub preparatem do higieny intymnej. Możesz dezynfekować preparatem przeznaczonym do stosowania na śluzówki.
- ✓ Przy myciu nie należy ciągnąć za cewnik.
- ✓ Worek do zbiórki moczu powinien być umieszczony poniżej poziomu pęcherza.
- ✓ Uważaj, aby cewnik nie wsuwał się do środka. Unikaj wszelkich ruchów mogących spowodować, że zewnętrzna część cewnika wsunie się głębiej.

- ✓ Mocz na co dzień zlewa się z worka bez jego odłączania, podkładając basen lub wiaderko, przez kranik umieszczony na dole worka (zaworki zazwyczaj są koloru niebieskiego). Pamiętaj, aby zaworek z powrotem zamknąć. Nie odłączaj worka od cewnika jeśli nie jest to konieczne. Przy częstym odłączaniu może dojść do infekcji.
- ✓ Worek urologiczny, do którego spływa mocz jest jednorazowy. Wymienia się go w warunkach domowych minimum dwa razy w tygodniu lub częściej, jeśli zaistnieje taka potrzeba. Wymiana worka jest konieczna, ponieważ namnażają się w nim bakterie.
- ✓ Worki urologiczne kupisz w aptece. Sprzęt (cewniki, worki) jest refundowany przez NFZ. Potrzebujesz zlecenia na zaopatrzenie w wyroby medyczne, wystawionego przez lekarza lub innego specjalistę opieki medycznej.

Przy wykonywaniu czynności pielęgnacyjnych zwróć uwagę na:

- ✓ Ilość moczu wydalanego na dobę.
- ✓ Wszelkie zmiany w wyglądzie moczu (kolor) należy obserwować i ewentualnie zgłosić pielęgniarce lub lekarzowi.
- ✓ Temperaturę ciała chorego. Chorzy przewlekle cewnikowani narażeni są na nawracające zakażenia układu moczowego, co może spowodować podwyższoną temperaturę ciała.
- ✓ Czy mocz nie wycieka obok cewnika. Będzie to zauważalne na bieliźnie lub wyrobach ochrony osobistej (pielucha, pieluchomajtki, wkładka chłonna). W przypadku stwierdzenia wycieku należy zgłosić to pielęgniarce lub lekarzowi.
- ✓ Czy cewnik jest prawidłowo podłączony. Jeśli po kilku godzinach jest pusty, może to oznaczać niedrożność jednego z elementów lub zagięcie przewodu odprowadzającego mocz do worka. Należy sprawdzić, czy wszystko działa poprawnie.
- ✓ Przyjmowanie odpowiedniej ilości płynów - ok. 2 l dziennie. Zwiększona diureza sprzyja wypłukiwaniu bakterii, tym samym zapobiegając infekcjom dróg moczowych. Zamiast wody możesz podawać choremu soki z czarnej porzeczki lub żurawiny (bogate w witaminę C), które są wskazane przy profilaktyce zapobiegania zakażeniom dróg moczowych.

Najczęstsze problemy w opiece nad chorym z cewnikiem

- ✓ Co zrobić, gdy mocz nie leci do worka urologicznego?

Sprawdź, czy dren (czyli cewnik i rurka od worka) nie są nigdzie zagięte, szczególnie przy samym ujściu drenu do worka.

Sprawdź, czy chory nie leży na cewniku lub drenie.

Zagięty dren będzie uniemożliwił odpływ moczu, a chory będzie czuł potrzebę oddania moczu lub będzie zgłaszał ból brzucha.

Co zrobić, gdy mocz nie zbiera się ani w drenie i w worku?

Jeżeli wcześniejsze czynności nie przyniosą rezultatów, sprawdź ile chory wypił. Jeśli niewiele, mocz się zagęszcza i tworzą się złoże zapychające cewnik. Powiadom pielęgniarkę lub lekarza o konieczności płukania cewnika.

We wszystkich czynnościach należy zachować spokój i tłumaczyć spokojnie choremu czynności, które będziesz wykonywać. Zapoznaj się z [podstawami pielęgnacji chorego](#).

Jeżeli kontakt logiczny z chorym jest utrudniony, warto zabezpieczyć cewnik przed wyrwaniem przez chorego. Możesz założyć choremu specjalnie uszyty kombinezon lub po założeniu pieluchy i spodni od piżamy, zawiązać w kroku koszulę nocną. Worek urologiczny, do którego sływa mocz przełoż przez nogawkę. Przy takim działaniu należy często sprawdzać drożność cewnika.

Pamiętaj, że wiele sytuacji można rozwiązać przez telefon, słuchając instrukcji lekarza lub pielęgniarki i krok po kroku wykonując ich polecenia. Gdy masz problem lub nie jesteś pewien, zawsze konsultuj się ze specjalistą.

Jeśli w trakcie czynności dolegliwości chorego nasilą się

1

Zachowaj spokój

Przerwij czynności i zachowaj spokój, co zapewni poczucie bezpieczeństwa choremu.

2

Ustabilizuj stan chorego

Spróbuj ustabilizować stan chorego: zmień pozycję chorego, podaj zalecane leki, spróbuj zmniejszyć lęk chorego. Wróć do czynności później.

Materiały zamieszczone w serwisie bliskochorego.pl są opracowane przez ekspertów z dziedziny opieki paliatywnej, zgodnie z ich najlepszą wiedzą i doświadczeniem. Materiały te nie stanowią porady lekarskiej i psychologicznej, mają wyłącznie charakter informacyjny i nie mogą zastąpić bezpośredniej konsultacji ze specjalistą. W razie konieczności uzyskania pomocy medycznej należy zgłosić się do właściwego specjalisty.